

tinge wezen, hier eens in uw leven te belijden is van meer nut als eeuwig in de helle.

13. Gij kunt geen goed en aangenaam gebed doen, zoo er twee dingen niet in komen, dat is de belijdenis van onze misdaden en van Gods weldaden. Dan. IX, daar haalde hij de weldaden op, en hij voegt er de misdaden bij. Nehemia doet het ook in zijn IX Kap.

Wat dunkt u, is 't niet liefelijk, de zonden te belijden, om zulke dertien redenen? Gij zult ze wel alle niet kunnen onthouden, maar vele zullen er evenwel eenigen aankleven.

II. Nu is er nog een bedenking van een godzalige. Wilt gij die tot belijdenis brengen? Sommigen leven zoo teeder, zoo omzichtig, zij zijn altemets een exemplaar in de godvrucht, wat zullen die voor God brengen? Zij zoeken immers zichzelf te reinigen van binnen en van buiten, zij zoeken zoo teeder te leven? Weest niet te haastig, daar zijn zonden, die gij dagelijks voor God moet brengen. Welke, zult gij zeggen? Ach! die zonden, die David voor God bracht, die natuurzonde, daar hij in ontvangen en geboren is, Ps. LI : 5. Welke nog? Die zonden, die voor de bekeering begaan zijn; ach zeide Paulus, met dat te belijden daar kan ik in geen een reize uitscheiden, het kwam er zoo dikwijls uit, Hand. XXI en XXVI, Gal. 1, 1 Tim. I. Dan die inwonende zonde; ziet Rom. VII: 26, hoe teeder leefde Paulus! de beweging der zonde, daar klopte zijn harte over de beweging der zonde en de klopping van den pols zullen te gelijk ophouden. Daar is veel kwaad in 't goed der vromen; belijdt dat en zegt, alle onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed. Jes. LXIV: 6 en 2 Chron. XXX, in de heilige dingen is zooveel zonde. Vromen! weet gij wat gij belijdt? Alle uwe ijdele gedachten, want in de beste zelfs is er zulk een zwerm van. Jer. IV : 14. Wat zijt gij dikwijls verstrooid in 't harte en in de overleggingen van uw gemoed? Het gaat met de gedachten, als met het ongedierte dat in 't Paleis van Pharao was; 't gaat er mede als met dat ongedierte dat Petrus zag in dat linnen laken. Nog eens die de belijdenis veracht, die veracht ook in 't bidden, in de geloofsoefeningen, in de liefde tot God; toen gij eerst overkwaamt, waren er zulke heilige bewegingen en driften in u; God ziet op u, of gij niet verflauwt in uw liefde en uw eerste liefde verlaten hebt, Openb. II : 4. Daar plagt een tijd te wezen, dat ik haast uit uw hart en mond niet was, Ik weet niet hoe ik het nu heb, zegt God dan, 't gaat al zoo koel en flauw toe, gij wordt de wereld zoo gelijk in uw taal, gesten, kleederen, sieradiën; wordt ze toch niet gelijkvormig; Rom. XII: 2 en 1 Tim. 11: 9, versiert u met godzaligheid en goede werken, en 1 Petr. V : 5, zijt met ootmoedigheid bekleed, laat dat uw sieraad wezen. Maar nu kan het er door, men begint met een kleintje, en men staat niet stil, het groeit zoo al.

Eindelijk, zoo gij niet belijdt, zult gij uw talent op geen winste aanleggen. Zoudt gij niet gaarne iemand aanspreken en opwekken en overtuigen? Belijdt dagelijks de vergetenis van uwe beloften, gelijk als Jacob; gaat naar Bethel, zeide God, Gen. XXXV. Belofte maakt schuld, Num. XXX. Belijdt voor God den Heere uwe ondankbaarheid voor al de ontvangen zegeningen, dat gij die zoo niet tot Gods eere gebruikt hebt, dat gij zoo niet alle dagen zegt, wat zal ik den Heere vergelden voor alle zijn weldaden! Daar kunt gij niet tegen hebben, dat gij dagelijks belijdenis moet doen.

III. Nu is er nog een bedenking van de goddeloozen. De onvromen zeggen, dat is maar een werk voor het ziekbed, dat is maar sterfbeddes werk? Ik antwoordde u:

1. Wat weet gij, of gij een ziekbed zult hebben, gij zult licht maar een uur twee of drie een bed hebben, en daarmede sterven; zij zijn niet alle acht en dertig jaren krank; als die bode komt, hij gaat er altemets al ras mede door. Luc. XII : 20, in dezen nacht zal men uw ziele van u afeischen, en gij zult zijn als een bloempje en grasje dat gemaaid wordt.

2. Wie weet of gij in staat zult zijn om belijdenis te doen, want vele menschen zijn dan krankzinnig! Doet het nu, of gij altemets dan van kloek verstand beroofd waart.

3. In alle gevalle, gij krijgt eens een ziekbedde, dan zoudt gij nergens minder tijd toe hebben als tot zonden belijden, dan zijt gij dikwijls niet bekwaam om een gebed te doen, Jac. V : 14; dan is 't roept de Ouderlingen der gemeente, want dan zult gij er zelfs niet bekwaam toe zijn, noch daar geen lust toe hebben. Het ziekbed is maar bekwaam om lijdzaamheid te leeren oefenen.

4. Hebt gij in uwe gezondheid een hard harte gehad, hoe kunt gij denken dat gij op uw ziekbedde een week harte zult hebben? Heeft God geklopt, en hebt gij niet open gedaan, dan zult gij ook roepen, maar de Heere zal niet antwoorden, Spr. I : 24—32.

5. Als gij de belijdenis uitstelt tot het ziekbed, dan, zult gij zeggen, zal ik mij gaan bekeeren, dan zult gij zoo ootmoedig zijn. Paulus zeide eens tot Timotheus, mijn zone, benaarstigt u om voor den winter tot mij te komen, 't winter-saizoen is niet bekwaam om te reizen, 2 Tim. IV : 21. God de Heere roept, zoek toch belijdenis van zonden te doen voor het aankomende ziek- of doodbedde. Of anders, wilt gij gaan reizen als het winter is, dan zal het u moeielijk vallen; wilt gij gaan belijden als gij voor God moet komen, hoe kommerlijk is dat!

Daar zijn onze drie stukken, zoo in uw schoot en harte gelegd. Wij denken dat vromen en onvromen elk hun bescheiden deel gekregen hebben. Nu is het zesde kenteeken van den genadestaat afgehandeld,

door Gods groote goedheid, geheel de stoffe van de belijdenis der zonden. Als het God belieft, zullen wij weer tot een ander kenteeken overgaan. Nu, ik hope dat de Heere al dit gesprokene zal believen te zegenen, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

ACHT-EN-ZESTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin over de Heilige schaamte, als het zevende kenteeken van den staat der genade, gehandeld wordt en aangetoond:

- I. Wat is schaamte?
- II. Waarin heeft zij geen plaats?
- III. Bij wat gevallen raakt men er in?
- IV. Waarin bestaat ze?

WIJ lezen, Rom. VI : 21, wat vrucht hadt gij toen van die dingen, die gij toen deedt, en waar gij u nu over schaamt? Daar is niets in de wereld dat een mensch meer kan klemmen om een zaak te beginnen of te laten, als drie dingen te overdenken. 1. Dat hetgene hij doet vruchteloos is. 2. Dat het onmogelijk is. 3. Dat het tot zijne schaamte zal uitvallen. Wanneer een mensch vruchteloos werkt, dat doet hem daar haast van afzien ; zij zagen om naar veel, maar zij kregen weinig, Hagg. 1. Wanneer een mensch ziet dat hetgene hij meende te doen onmogelijk is, dat doet hem uitscheiden en 't werk staken. Salomo **zeide**, ik nu **leide** mijn harte in alle wijsheid, en in alle blijdschap, maar ook dat was ijdelheid, ik wanhoopte aan allen mijnen arbeid. En als iemand ziet dat er op 't einde schande en schaamte is, dat doet **ook** uitscheiden. Jer. 11: 13, vertrouwt niet op Egypte, dien gebrokene rietstaf, gij zult beschaamd worden; noch vertrouwt ook niet op den Assyriër, maar werpt uw vertrouwen op hem weg, of gij zult beschaamd worden.

Zoo dit waar is, gelijk het is, zoo is het ook zoo gelegen met den **alwijken** God omtrent een zondaar. Zondaar, zegt Hij, zondigt zoo niet, want al uw werk is vruchteloos, al wat gij tegen Mij onderneemt zal vernietigd worden, gij moogt tegen Mij woelen zoo gij wilt; **verloochent** mijn Wezen, verwerpt den Middelaar, slaat uw gemoed op den mond, veracht den rijkdom van **Gods** verdraagzaamheid, dan zal 't eindelijk wezen als Jes. LV : 2, Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgene dat geen brood en is? Ps. 11: 4, hun opstel is ijdel, God uit den hemel **belacht** en bespot hen. Jer. 11: 13, gij hebt den **sprink-**

ader van 't levende water verlaten, en gij zit bij gebroken bakken, daar al het water doorvloeit, dat tot uw vertroosting zou kunnen zijn, en de modder van zonde, die u beroert, blijft er in. Het tweede, dat God doet, is dit: Houdt op zondaar, zegt Hij, van zondigen, gij zult er niet mede terecht raken, gij zult er niet mede winnen ; al dat gij bouwt zal Ik afbreken, en dat gij plant zal Ik uitrukken; zegent gij uzelf, Ik zal uw zegeningen vervloeken ; zet gij u in den hemel, Ik zal u in de helle sluiten. Zondaar! meent gij langs den weg van de zonde in den hemel te komen, dat zal u missen, want zonder wedergeboorte en heiligmaking zal niemand in den hemel komen noch God zien, Joh. 11: 5 en Hebr. XII: 14; 't is onmogelijk dat gij op den **breeden** weg kunt behouden worden, Matth, VII. En wat zegt God nog? Zult gij **ZOO** zondigen, 't is niet alleen vruchteloos en onmogelijk, maar wat zult gij er van behalen als schande en schaamte? Gij zult met schande uitvallen. Gerechtigheid verhoogt een volk, maar de zonde is een **schandvlekke** der natiën, Spr. XIV : 34. De gerechtigheid is een sieraad en een eere. Gal. III: 4 staat, hebt gij dan zooveel tevergeefs geleden ! Indien maar tevergeefs. Als gij vijftig of zestig jaar de zonde gedaan hebt, dan zal God zeggen, daar staat **dat schepsel**, dat zijn huis op een zandgrond gebouwd heeft, ziet dien dwaas daar staan tot zijn eeuwige schande, hij is met schande overdekt. Och als alle uwe kwade ranken voor den dag zullen komen, in den dood en het oordeel, als dat al voor uw oog zal gesteld worden, gij kunt eens denken, of gij niet zult moeten hennegaan met uwe handen op uw hoofd en zeggen, ik sta hier in mijne schaamte, en mijn schande overdekt mij,

Wat is een mensch gelukkig, die in den loop van zijn leven dat begrijpt en tot begrip van zulke zaken komt, **dewelke** bijtijds beschaamd is, eer het te laat is ! Beschaamd zullen ik en gij moeten wezen, zonder dat kunnen wij niet in den hemel komen. Gelukkig is hij, die bijtijds en niet te laat beschaamd is. 't Moet ons elk overkomen, nu of hiernamaals.

Geliefde toehoorders! het kan u kennelijk wezen dat wij op de tafel van de bediening, wanneer wij u van dezen tekst bediend hebben, verscheidene stoffen gelegd hebben van allerlei slag en soort, totdat wij **ZOO** verre kwamen dat wij zeiden, iemand zal zeggen, och God ! ik durve niet hopen op den name van Christus, ik weet niet of ik in den staat der genade ben. Wij zeiden, gij hebt gelijk, ik en gij, wij moeten het overleggen, maar zeiden wij, dat zal werk aan hebben om daarover te oordeelen, of gij uit de **nature** in de genade zijt overgegaan. Meent gij dat er in het Christendom niet te doen en is als maar blijde te zijn, verzekerd te worden en gekust te worden met de kussen van **Gods** mond? Toen hebben wij klaar en eenvoudig, uit het Woord, op uw schoot en op de tafel van de bediening gelegd, eenige wezenlijke

teekenen, daaraan gij weten kunt, of gij uit de **nature** tot de genade zijt overgegaan. Wij hebben er zes afgehandeld. Weet gij welke? Ach! zult gij zeggen, het smaakte mij als ik ze hoorde, maar nu heb ik ze al vergeten. Dat ware droevig, dan waart gij niet ongelijk de kinders, of de **knechts** en meisjes, die naar de markt gestuurd worden om wat te **koopen**, en onder den weg komt een dief die 't steelt eer zij thuis komen. Ik vrees dat het met **menigen** toehoorder ook **zoo** is, dat zij in de kerk wat **hooren**, en onder den weg komt er een dief die het steelt, en thuis komende hebben zij niemandal. Wij zullen het u met een woord zeggen.

Het eerste is : dat God de Heere u een stondeetje in den loop van uw leven laat ontmoeten, in hetwelke uw harte veranderd wordt. Die het in de jongelingschap of mannelijke jaren gekregen hebben, die weten 'n stond, tijd en plaats. Die van der jeugd weten dat niet, die kunnen u geen plaats noch stond zeggen, gij moet er hun niet naar vragen, maar die in der tijd veranderd zijn weten het.

Het tweede was: met dat iemand veranderd is, **zoo** krijgt hij de allerhoogste schatting voor de genade Gods. Dat kan hij uit zijn hart niet krijgen, hij ligt op zijn knieën niet of het is, zijt mij genadig!

Het derde was: dat God zei, gij moet aan **uzelfen** ontdekt en bekend gemaakt worden. Daar gaat de Heere u dan al heel naakt **ontkleeden**. Jer. XXXI : 19, ach! ik ben aan mijzelfen ontdekt. Gij ligt hier **zoo** al en bedekt u, maar dan zult gij al heel ontdekt worden, De man kwam tot zichzelfen, Luc. XV.

Het vierde was: och dan raken zij **zoo** in een volle overtuiging. In de **nature** dachten zij, ik zal 't wel uithouden tegen God en menschen, maar **zoo** wakker komt de genade niet, of zij vallen in voor den Koning.

Het vijfde was: dan loopt het harte vol droefheid naar God, dan worden zij **zoo** week, zij kunnen de tranen niet inhouden. Al hadden zij een leeuwenhart als David, de tranen moeten er uit, en zij zijn er blijde over.

Het zesde kenteeken was: zij brengen voor God alle dagen wat zij al hun leven gedaan hebben. Daar vindt gij dan die ronde en particuliere belijdenis. Uit een vol hart komen zij tot belijdenis in de tranen, zij kunnen het niet uitstellen, maar ze zijn blijde als zij het kunnen doen. Het gaat hun eender als **die** vrouwe, Luc. VII. Zij **zeide** Hem alle de waarheid, Marc. V : 33.

Die zes teekens hebben wij u omstandig voorgedragen. Hieruit rijst nu een zevende. Als zij aan zichzelfen bekend gemaakt, overtuigd zijn, en tot belijdenis komen, wat groeit daar op **en** spruit daar uit anders als een heilige schaamte? Dat is het zevende kenteeken van den **genadestaat**. Dan komt er **zoo** een heilige schaamte in 't hart en op 't

aangezichte. Dat wilden wij tegenwoordig wel eens inzien. Daartoe zullen wij nu eerst zien wat is schaamte? Dan, waarin vindt men ze niet? Dan, bij wat gelegenheid wordt ze verkregen? Dan, hoe is zoo een gesteld, die in zijn schaamte voor God staat? Wij kunnen al wat tot dit kenteeken behoort nu niet afhandelen, maar wij denken dat wij dit zullen afkrijgen. In 't vervolg dan zullen wij toonen, dat geen een begenadigde zonder die schaamte, en dat alle schaamte geen heilige schaamte is; dan zullen wij ook onderzoeken, of die heilige schaamte in ons is; dan zullen wij malkanderen van 's Heerenwege daartoe opwekken en zeggen, schaamt u en wordt schaamrood over uwe wegen, Ik weet wel, wilt gij van de schaamte spreken, dat is geen smakelijke spijs voor de nature, maar voor die genade heeft wel; die staat van zijn hoofd tot zijn voeten in zijn schaamte, en gij moet niet denken dat het een gestalte is, die hen verveelt, maar zij zijn blijde als zij ze bezitten. Wij denken dan dat wij deze vier dingen zullen kunnen afhandelen:

I. Wat is schaamte?

II. Waar heeft ze geen plaats?

III. Bij wat gevallen raakt men er in?

IV. Waarin bestaat die heilige schaamte?

I. Vooreerst, wat is schaamte? Het is een zeer bevallige **verwe** en een aangename **colour**, die op het aangezichte komt uit een overvloedige bewerking van het harte. Daar komt een bleekheid, daar komt een blos, daar komt eenverwisseling, dan bleek, dan rood, dan mengt het zich ondereen, het spruit uit een overvloedige bewerking van het harte. Het spruit uit het harte, want daar zit iets dat misschien niet al te heerlijk is, het doet hun aangezichten bleek worden, daar komt een blos, de kleuren verwisselen, zij mengen zich onder een.

Het is eene aangename **verwe**, daar is geen **verwe** die zoo algemeen is, zij is eerst in 't harte, dan komt zij op de wangen, zij komt op het voorhoofd, zij schiet tot in den boezem, zij gaat over het geheele lichaam, zoodat zoo een altemets moet zeggen, mijn hemd kleeft aan mijn lijf, het zweet breekt mij uit aan alle kanten. Die aangename **colour**, de schaamte wordt gezien; maar bij wien vindt ge het en bij wien niet? Dat zullen wij nu gaan zien.

II. Ons tweede stuk is, bij wien dat gij die schaamte niet vindt.

1. Eerst wordt zij niet gevonden bij den zaligen God. Die doet geen zonde, noch iets dat onrein is of schaamte verwekt. Verre is God van goddeloosheid. Al wat er in Zijn raad is, heeft Hij bedachtzaam besteld, en Hij voert het uit langs heilige wegen en middelen tot Zijne heerlijkheid.

2. Bij de goede engelen is zij niet, zoo er iets bij is, zoo zou het

eerbied zijn voor God, maar schaamte, gelijk bij de menschen, dat is onmogelijk; zij hebben nooit eenig oneerlijk stuk begaan, zoo gij ze woudt tot schaamte brengen, het zou moeten eerbied zijn voor God, Jes. VI : 2, 3, daar staan zij met hun zes vleugelen, met twee bedekken zij hare aangezichten, met twee bedekken zij hare voeten, en met twee vliegen zij. Wat wil dat zeggen ? Met twee vliegen zij, dat drukt uit hun gezwindheid en vaardigheid, die zij voor God hebben ; met twee bedekken zij hare voeten, **daarmede** willen zij te kennen geven, dat onze heiligheid en glans verschilt oneindig veel van **Gods** heiligheid; met twee bedekken zij hare aangezichten, dat drukt uit het groote respect dat zij voor God hebben, dat doen zij uit eerbied voor God.

3. Ook heeft het geen plaats in de heilige zielen die gestorven zijn; die hebben hier schaamte gehad, maar daar hebben ze er in eeuwigheid geen meer; daar hebben zij, behalve de zonde en 't kruis, ook de schaamte afgelegd. **Zoo** zij iets hebben, 't is dit, dat zij hun kronen voor de voeten **Gods** nederleggen. Wat kronen? Die kroon van **Gods** goedertierenheid en genade, die hen op de wereld al opgezet is; die kroon van de rechtvaardigmaking, dat God hen versierd heeft met de gerechtigheid **Gods** in Christus ; die kroon van heiligen roem en lof tot in het eeuwige leven, dat God hun die eere aandoet; van die kroon van heerlijkheid, die' trap en mate die God daar elk **geeft**. Gij moet weten dat de heilige schaamte een van die **genaden** is, die ten deele zijn en die te niete moeten gedaan worden; de volmakinge daarvan is de verdwijning, het ophouden ; als God de ziele voor den troon neemt, dan verdwijnt zij.

4. In wie is die heilige schaamte niet? Ik mag zeggen, in de duivelen en in de verdoemden niet. Zij zijn niet beschaamd, want zij spreken hun zonden vrij uit voor God. Zij willen noch kunnen niet beschaamd zijn ; maar vanwege de pijn, weet gij wat ze zeggen zullen? Hetgeen de duivel hun hier heeft geleerd en ingeworpen, de weg des **Heeren** en is niet recht, **Ezech. XXXIII:17**. Weet gij wat nog? Waarom hebt gij ons **alzo** gemaakt? **Rom. IX: 20**. Weet gij wat nog? Wie heeft Zijnen wille wederstaan? vers 19. Nu hebt gij uw zin. En **zoo** zullen zij tot in eeuwigheid zonder schaamte zijn. Geliefden, het is schrikkelijk om er aan te denken, wat zal het dan wezen het te onder vinden ?

5. Nog eens, in wie is zij niet? In de onvernunftige dieren of schepselen is ze niet. Daar mag een dankbaarheid plaats hebben, en door menschelijke kunst en kracht mogen zij te temmen zijn, en zij mogen hun tijd weten waar te nemen, maar zij weten van geen schaamte. Biliams ezelin was tot **vreeze** te brengen, en **zoo** elk onvernunftig schepsel, maar niet tot schaamte.

6. Wanneer had het geen plaats? Als Adam in 't kleed van zijn onnoozelheid leefde, in zijn volkomene schoonheid, Gen. I: 26, zoolang als de witheid van de leliën in hen plaats had, zoo had hij de bloes van de roos niet, zoo had er geen schaamte plaats.

III. Nu het derde: bij wat voorvallen komt het in den mensch?

1. Eerst dan komt zij, als er zoo een natuurlijke eerbaarheid in 't harte zich op doet, in een man, vrouw of kind, groot of klein. Gen. XXIV: 65. Wie is daar in 't veld zei ze tegen Eliëzer? Dat is mijn heer zeide hij; zij wetende dat het haar toekomende man was, valt van den kemel, zij wond zich in den sluier. God recommandeert het, 1 Tim. II: 9, dat de vrouwen haar zelve zouden versieren in een eerbaar gewaad en met schaamte. De schaamte wordt gezien in mans en in elk. 2 Sam. X, als die gezanten Davids zoo mishandeld waren, die mannen waren beschaamd.

2. Dan komt de schaamte, als men zijn plicht weet en men stelt ze uit tot schamens toe. Zoo vinden wij in 't boek der Richteren, kap. III, die mannen wachtten om de deure open te doen, om naar hunnen heere te zien tot schamens toe, 2 Kon. VIII, daar staat Hazaël, die daarna koning zou worden, voor den Propheet Eliza, en hij staart hem zoo sterrelings aan en kijkt, totdat de Propheet zelfs beschaamd wierd.

3. Wanneer komt die schaamte? als hij jachtig en haastig iets bij de hand neemt, en hij kan 't niet uitvoeren; daar staat hij ten halve in 't werk verlegen en beschaamd. Daarom staat er 1 Petri II: 6, Die in Hem gelooft, en zal niet beschaamd worden, en dat wordt gezegd, die zal niet haasten, Jes. XXVIII: 16. Gij ziet daar een man, hij heeft beginnen een toren te bouwen, hij heeft de kosten niet overrekend, hij blijft er in steken, hij wordt beschaamd.

4. De schaamte komt in een mensch, wanneer hij voorgeeft, een zake zal zoo of dus uitvallen, en 't is zoo niet, 't is heel anders. Dan komt de schaamte in iemand, als hij als een bedrieger van zichzelf staat; hij geeft voor hij heeft genade, hij zal in den hemel komen, en 't gaat heel anders; God, zegt hij, is met mij, onze vaders hebben op U vertrouwd en Gij hebt ze geholpen, hun aangezichten zijn niet beschaamd geworden; als iemand bedriegelijk handelt, en zegt dat God zijn God is, dan zal hij beschaamd staan, als 't anders uitvalt.

5. Als iemand zichzelf verheft boven een ander, dan zal hij beschaamd worden. De Zaligmaker drukte dat zoo uit, als gij ter bruiloft genood wordt zoo zet u niet in de eerste en hoogste zitplaats, opdat, als de noodiger komt, hij niet zou zeggen, gaat, zit lager en geeft deze plaats aan een ander, en dat gij dan beschaamd zoudt staan, en met schaamte de laatste plaats zoudt moeten houden, Luc. XIV: 8, 9. Als gij u in de kerk verheft, zoo komt de Koning, en Hij zegt: gij moet

lager zitten ; vele eersten worden de laatsten, en de laatsten de eersten.

6. Als gij een zondig gedrag houdt; 't heeft zondigen grof gegaan, 't heeft lang geduurd, 't wordt openbaar dat **Gods** hand zwaar op hen is. **Ezech. XXXVI: 32**, Schaamt u, en wordt schaamrood van uwe wegen, gij huis Israëls. **Spr. XIII: 5**, De goddelooze maakt zich stinkende, **ende** hij doet zich schaamte aan.

7. Als een kind **Gods** zondigt, **zoo** komt er schaamte. De schaamte is nooit **schooner** als in een heilige. Daar hebt gij de roodheid van de rose en de bleekheid van de leliën. De slaap van hun hoofd wordt er bij vergeleken, **Hoogl. IV : 3**. De slaap **uwes** hoofds is als een stuk van een granaatappel tusschen uwe vlechten. Zij is nergens bevalliger als in een kind **Gods**. **Dan. IX : 8**, Bij ons is de beschaamdheid der aangezichten.

IV. Nu, zult gij zeggen, moet gij tot het teekentje komen; hoe is een kind **Gods**, als hij in die heilige schaamte voor God staat?

1. Eerst, Heilige Majesteit, zegt hij, ik ben in een levendiggezichte van al het leelijke, dat ik gedacht of gedaan heb, in mijn **nature** en na ontvangen genade. Hoe leelijk ben ik in mijn verstand ! in mijn droefheid ! in mijn blijdschap ! wat is er niet al, Heere, dat niet goed is, dat zondig is ! die zwermen van zonde zijn **zooveel!** wat al vlekken, vuil en afschuwelijkheid ! **Zij** krijgen in 't licht van hun **aangezichte**, dat gij anders niet denken **zondt**; al hun zonden komen hun voor hun **oogen**.

2. Dan komt God, en die zegt, legt mij nevens u, gij komt onder mijn oog gedurig, gij komt voor Mij, gij zij t een schepsel, wie ben ik? Is er een vlekje in Mij ? Neen 't Heere, ik ben duister, Gij zijt een zuiver licht. En **zoo** staan ze in hunne schaamte, even gelijk een mensch met vuile kleederen en vuile leden, die in een huis komt dat rein is. Heere, zeggen ze, wat scheel ik en Gij ! Gij **zoo** rein, en ik **zoo** vuil, Gij een zuiver licht, heilig, heilig, en ik onrein, onrein. Daar staan zij dan **zoo** in hun vuile kleederen voor God, gelijk als Jozua. **Zach. III.**

3. Daar **zoo** staande, leggen ze zich bij **Gods** heilig **Woord**. **Wat** scheelt gij van Mijn Woord, zegt God, die reine spiegel van Wet en Evangelium! Mijn God, zeggen ze, dat licht openbaart mij hoe vuil ik ben, ik moet uitroepen, wijkt, hier is een onreine. Gij leeft niet naar Mijn Woord, zegt God.

4. Ook zegt God, dat weet ik al, Ik kenne u door en door, uwe oogmerken en al, gij behoeft u **zoo** niet te bedekken, geen een is er voor Mij verborgen, al uw leven van uwe jeugd kenne Ik, Ik kenne u in uw gansche bedrijf, gij zijt naakt voor Mijne **oogen**, tot in uwe nieren toe. Dan weet gij ook dat Ik overal bij u ben, Ik ben een heilig Wezen, en Ik ben overal bij u; gij zegt altemets, nu ziet het geen mensch, daar is niemand bij mij ; Ik vervul wel den hemel, maar Ik vervul ook de aarde,

als gij in uwe vrijste plaats zijt, daar niemand zou kunnen of durven bij **u** komen, daar sta Ik bij **u**, Ik vervul die plaatse.

5. Dan brengt God ze in dat **gezichte**, Ik moet ook uw Richter zijn, gij zult ook voor Mij moeten komen, Ik zal uw Richter wezen, en wat zal 't wezen als Ik de boeken zal open doen? Dan tal Ik het al ophalen en u voorstellen, daar gij van geen mensch over gemoeid woudt wezen ; dan zal het boek van Mijne alwetendheid open gaan, en het boek van uwe consciëntie.

6. Verwekt God in hen een schrikkelijke alteratie, omdat het alles te voorschijn zal komen, dat verborgen was. Vlieden van God kunnen ze noch willen ze niet, maar zeggen ze, moet dat al openbaar worden, dan zou ik onder geen menschen-oog durven komen, noch onder Uw oog, ik zou **blijde** zijn, zoo ik onder Uw oog niet moest komen, ais 't alles zal geopenbaard worden. Daar staan zij voor God, of er niemand als zij en God in de wereld waren; zij gaan evenwel niet weg, maar zij blijven staan met schaamte in hun harte, bleek en gealtereerd. Daar zijnde, de genade maakt hen **zoo** beschaamd; is hun ziel scharlakenrood door de zonde, hun aangezichte is karmozijnrood van schaamte. Heere, **zeggen** zij, ik ben bekommerd vanwege mijne zonden, hoe zal 't gaan in dood en oordeel? zult Gij het' daar al ophalen, en tot mijn laste in mijn **aangezichte** werpen? Ik zou wel schrikken, en mijn harte zou mij begeben; zou God dat **aan** Zijne kinders doen, daar ben ik over bekommerd. Wat is er aan gelegen, Hij zal 't niet ophalen tot uwe schande. Heere, zeggen ze, evenwel ik **vreeze** dat Gij het ophalen zult. Waarom? Omdat de fouten van **Gods** kinderen in den Bijbel opgehaald worden, omdat daar staat, dat **God** alle dingen in 't gerichte zal brengen, Pred. XII : 14. Daarop zegt God, Ik heb u genade laten vinden in Mijne **oogen** in Christus, als Ik 't dan ophale, waartoe zal het dan dienen? Om den rijkdom van **Gods** genade te verheerlijken. Waartoe zou het dienen, als Ik het deed, als om de kracht en waardigheid van 't rantsoen van Christus voor den dag te brengen, dat dat de bekwaamheid had om Mij met u te verzoenen, en te **toon**en, dat Ik **zooveel** heb kunnen vergeven? Daarop zeggen zij: 't is wel **Heere**, wilt Gij het ophalen of niet, ik sta in mijne schaamte voor **U**, 't zal mij tot geen eeuwige schande zijn. Och God! ik kan haast niet spreken, mijn oog valt neer, mijn aangezicht wordt bleek, ik voel een gloed van schaamte over mijn gansche lichaam, van binnen en van buiten.

Dat is de heilige schaamte! kent gij ze? Gij diende ze te kennen. Daar genade is, die kennen **ze**. Wij zien, dat wij dat **teeken** niet **af**

kunnen, zullen het overige sparen tot op een anderen tijd. Ik wenschte dat God dit gesprokene zegenen zal tot Zijne eere, Amen.

NEGEN-EN-ZESTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII : 20, 21,

Waarin het volgende :

- I. Daar is geen een heilige, die zich voor God niet schaamt.
- II. Daar zijn zondaars die onbeschaamd zijn.
- III. Alle schaamte is geen heilige schaamte, want daar zijn zondaars die ook in schaamte staan.
- IV. Daar is onderscheid tusschen de schaamte van vromen en onvromen.

WIj lezen, 1 Petr. II : 6, Die in Hem gelooft zal niet beschaamd worden. Wil iemand den krijg volgen of zijne hand slaan aan een zeer zwaar werk, om het begin van het werk door te zetten, zoo diende men hem drie dingen op zijn harte te leggen.

1. Dat zijn werk niet vruchteloos zal zijn; hoe zoude ge de loopers in de loopbane anders aan 't loopen krijgen, hing er niet ergens aan 't einde een prijsje?

2. Diende gij hem op het harte te leggen, dat het niet onmogelijk is, om het te verkrijgen, gelijk Jozua en Caleb eens deden; de andere zeiden, 't is onmogelijk dat wij dat land zouden winnen; zij zeiden, laat ons optrekken, 't is niet onmogelijk om te winnen, al hebben wij daar reuzen en kinderen Enaks gezien.

3. Moet gij hem op het harte leggen, gij zult niet te schande komen. Apostel Paulus zei eens, meent gij dat ik traag ben om naar Rome te komen, om in die wijze stad het Evangelium te verkondigen? Och neen, al hetgene in mij is, is daar volvaardig toe, Rom. I : 15. Waarom? Wel ik en schame mij des Evangeliums Christi niet vers 16.

Wil iemand naar den hemel komen, de alleenwijze God slaat ook zulk een weg met hem in, opdat Hij, die 't werk begonnen heeft, het door zou zetten.

1. Zet het door, zegt God, en gij zult niet tevergeefs werken. De zaligheid uit te werken, zou dat te vergeefs zijn? De goddeloozen mogen dat zeggen, die kwaad doet is goed, en die goed doet is kwaad, maar daar is geen waarheid in hunnen mond, Rom. III.

De vromen mogen eens zeggen, ik hebbe mijne handen te vergeefs gezuiverd, maar dan zijn zij in geen goede gestalte ; dan is 't als Ps. LXXIII, mijne voeten waren bijna uitgegleden, en hij eindigde niet, of hij moest bekennen dat hij maar als een groot beest gesproken had. God zegt, daar is loon naar uw werk, stelt dat vast, dat uwen arbeid niet ijdel en is in den Heere, 1 Cor. XV : 58. Dan komt God met alle aanmoedigende beloften, en zegt, daar is geen eene belofte of zegen in den geheelen Bijbel of gij moogt ze u toepassen, ge zijt er een erfgenaam van, kinderen Gods, u komt de belofte toe, Hand. 11.

2. Ook zegt God, wilt gij naar den Hemel gaan, dan moet Ik u dit op 't harte leggen: gij onderneemt geen onmogelijk werk, gij zult in 't werk niet blijven steken. Ziende op welven, dan moet gij zeggen, in ons is geene kracht, wij zijn niet bekwaam om iets goed te doen of te denken, hoe zullen wij er nog doorkomen! maar ziende op dien grooten en vreeselijken Heere God, die uw Helper is, Hij zal u niet alleen laten, Ik zal Mijne kracht, zegt Hij, in uwe zwakheid volbrengen, 2 Cor. XII : 9. Dat bij de menschen onmogelijk is, dat is mogelijk bij God, ja alle dingen zijn Hem mogelijk; gelooft dat en vertrouwt ditzelve, dat Hij, die een goed werk in u begonnen heeft, dat zal voleindigen, Philipp. 1: 6. Hij laat niet varen 'de werken Zijner handen, Ps. CXXXVIII: 8. Wij mogen hier zeggen 't geene Nehemia eens zei: wij zullen ons opmaken, en God zal 't ons doen gelukken naar Zijne goede hand over ons.

3. Wilt gij naar den hemel gaan, legt dit op uw harte: zoudt gij uwe hand aftrekken, doet het niet, gij zult niet bedrogen uitkomen, uw verwachting zal komen, gij zult niet meer gedacht noch verwacht hebben, maar nog minder als gij dan krijgen zult; uw hope op den hemel zal blijven, gij zult er niet in beschaamd worden, ja allen, die den Heere verwachten, zullen niet beschaamd worden, Ps. XXV : 3, en Ps. XXXIV : 6, zij liepen Mij aan als een waterstroom, en ze zijn niet beschaamd geworden, Ps. XXII : 5. Onze vaders hebben op U vertrouwd, zij hebben op U vertrouwd, maar zij zijn niet beschaamd geworden.

Maar al worden zij niet beschaamd bij de uitkomst van 't werk en in hun loop naar den hemel, zoo heeft er evenwel schaamte in de kerke plaats. In de eeuwigheid niet, maar in den tijd zijn ze al dikwijls geverwd met schaamroodheid en bleekheid in het aangezichte. Dat blank en rood maakt hen bevallig voor den Heere. Dat is een sieraad, als ze zoo voor God staan in hun schaamte. Dat heilige rood, die heilige schaamte, is bij al de heiligen bekend, die in den hemel zullen komen, en daar is er geen een, of hij is

hier beschaamd geweest. De zonde is toch een daad die oneerlijk is, minder kunnen ze niet dragen als die ondankbaarheid en die oneerlijkheid, dat ontsteekt het bloed in hun harte, en brengt dat heilige en aangename rood in hun aangezichte; die kwade daad brengt **zoo'n** schoon sieraad in hen, en maakt dat ze er uitzien schoon als de dageraad en zuiver als de zon.

Wij hebben het zevende **kenteeken** van den genadestaat begonnen; daar wij u eerst in toonden wat dat die heilige schaamte was. Verder, in wie zij niet kon vallen. Ook, bij wat gelegenheid ze wel beschaamd staan. Eindelijk, hoe een heilige in zijn ziele gesteld is, als hij voor God beschaamd stond. Nu hebben wij weer een zaak drie of vier, Eerst, daar is geen vrome, die niet beschaamd is, Dan, zijn er goddeloozen, die met geen schaamte bezet zijn? Dan, zijn de onheiligen ook wel beschaamd, en dat evenwel van de rechte slag niet is? Eindelijk, is er onderscheid tusschen de schaamte van onwedergeborenen en van **wedergeborenen**? Dat zijn onze vier dingen, die wij tegenwoordig moeten hebben.

1. Is er geen heilige, die beschaamd voor God staat? Neen, geen **een**.
- II. Zijn er zondaars die onbeschaamd zijn? Ja.
- III. **Is** alle schaamte een heilige schaamte, en zijn er zondaars die in hun schaamte staan?
- IV. Is er onderscheid tusschen de schaamte van vromen en onvromen? Ja 't.

Die vier dingen zouden wij gaarne op uw hart leggen, en op ons hart ook. Dan zullen wij in 't vervolg uw hart eens zoeken op te wekken, en zeggen: schaamt u elk wegens uwe wegen. En dan zullen wij een teekentje tien of twaalf geven, daar gij aan zult kunnen zien, of die heilige schaamte in u is, En dan zullen wij de gekrookte rietjes daarbij roepen en zeggen: vindt gij **uzelfven zoo**, in plaats van te denken verloren te gaan, zult gij in het tegendeel moeten zien dat er blijkjes van de genade **Gods** in u zijn.

1. Wat nu het eerste aangaat; de heilige **verwe**, dat heilige rood, ligt op het harte van al de heiligen, en op 't aangezicht van eik kind **Gods** dat rare geestelijke rood. Ja op 't harte van den grootste en van den kleinste, van den sterkste en van den zwakste. Neemt die bevallige schoonheid van hen weg, dan neemt gij al hun bevalligheid van hen weg. **Zoo** wakker kwam God niet werken in 't harte van Adam en Eva, nadat zij gezondigd hadden, of ge vindt die schaamte; **zoo** wakker als

zij gevallen zijn, zoo schijnt God hen bereid te hebben tot genade en heerlijkheid, zoo 't ons voorkomt, daarna, als zij wel verbrijzeld waren, doet God de belofte van het zaad der vrouwe aan hen.

Hoe stond het met die schaamte in Abraham, zoo'n groot man, hoe stond hij voor den Heere? Gen. XVIII, hij durfde haast niet spreken; wat onderwonde ik mij tot U te spreken, hoe ben ik zoo vrijmoedig, daar Gij zulk een groot Rechter zijt! hij staat in zijne schaamte. Bekijkt Ezra; hij had zichzelf zoo verkleind, dat hij zeide: o mijn God, ik ben beschaamd en schaamrood, ik durve mijne oogen niet opheffen, want onze overtredingen zijn machtig veel en onze schuld is groot geworden tot aan den hemel, Ezra IX. Gaat eens van Ezra tot dien heilige Nehemia; hij zegt, bij ons is de beschaamdheid van het aangezichte, en hij spreekt zoo in een naam van al Gods kinderen op dien grooten dag van verootmoediging, Neh. IX. Gaat vandaar tot Daniël in die groote belijdenis, Kap. IX: 18. Och Heere, zegt hij, bij ons is de beschaamdheid der aangezichten. Niet alleen vindt ge dat zij het uit aller naam gedaan hebben, maar ook particulier voor zichzelf, en dan ook voor anderen. Jer. XXXI. Efraïm, en allen, die onder hem behoorden, als ze aan zichzelf bekend wierden, hoe beschaamd waren ze! Hij klopte op de heupe, en hij was beschaamd, ja ook schaamrood geworden, vs. 19. Jesaja zegt: wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, ende ik wone in 't midden eenes volks dat onrein van lippen is; want mijne oogen hebben den Koning, den Heere der heirscharen gezien, Jes. VI: 5.

Paulus vroeg, Rom. VI: 21, Wat vrucht dan hadt gij van die dingen, daarover gij u nu schaamt? Elk bekeerde moet daarover met mij beschaamd staan. 1 Tim. II: 9, zegt hij tot de vrouwen, versiert u met schaamte en matigheid. Zoo deden de heilige vrouwen eertijds, zegt Paulus, en zoo deden ook de heilige mannen, zegt het Woord, en dat is die stille Geest, die kostelijk is voor God, 1 Petri III: 4. Nu zien zelfs de heilige vrouwen meer naar 't uitwendige, en 't is of dat inwendige geen versiersel meer is. Dat ondervinden groote mannen en vrouwen, die geacht waren pilaren te zijn en eeuwige grondvesten, die als cederboomen en als eikenboomen der gerechtigheid waren, hoe verder dat zij in de genade zijn, hoe verder in de heilige schaamte. De kleinen en zwakken zijn er niet van misgedeed. Gij zult het vinden in de gekrookte rietjes, in de kindertjes in de genade, zoowel als in de mannen. Wat zult gij zeggen van den verloren Zoon, als hij resolveerde

om naar zijn vader te gaan, hoe beschaamd was hij !**wat zult gij** zeggen van een uit den hoop der tollenaars, was dat geen gekrookt rietje, hij durfde zijn oogen niet opheffen, en stond van verre, Luc, XV en XVIII. Wat zult gij denken van die drieduizend op het Pinksterfeest, Hand. II, zij riepen : wat zullen wij doen! Wat denkt gij van Petrus in zijn zwakken staat, Luc. V, Ga uit van mij, Heere, want ik ben een zondig mensch. Wat zult gij van dien grooten Apostel denken, die zeide: ik ben een ontijdig geborene, de minste van de Apostelen en heiligen, 1 Cor. XV: 8, 9; kunt gij wel anders denken, of dat kwam uit heilige schaamte? Wij lezen, de gezanten van David waren zeer beschaamd, 2 Sam. X. Gaat onder al de heilige mannen en vrouwen, onder de zwakken en sterken, die lieden zijn zeer beschaamd. Wat dunkt u van heel dien hoop, Jer. III: 22, ziet hier zijn wij, wij komen tot U, want Gij zijt de Heere onze God, Hoe waren zij gesteld? Wij liggen in onze schaamte, **ende** onze schande overdekt ons, vers 25. Daar hebt gij het eerste stuk, Ziet gij geliefden, dat ze in elke heilige is, **zoo** gaat eens in uw harte, en ziet eens, of gij het kent, of gij een heilige schaamte hebt.

II. Het tweede stuk is: zijn er menschen, die niet beschaamd zijn? Dat is een geval, dat in 't harte komt. Ik dacht, zult gij zeggen, dat die schaamte **een** gemeene **verwe** was. Dat is waar van de natuurlijke eerbare schaamte, die is in **elk**. Zijn er dan menschen, in welke die heilige **verwe**, dat sieraad, niet is? Ja, en weet gij wie dat zijn?

1. Eerst, daar de duivel **zoo** in 't harte heerscht, dat hij dien sluier, de schaamte, van hun aangezicht gestolen heeft. Ziet het eens in Ananias en Saphira, voor die vergadering van de heilige Apostelen ; de duivel had hun harte **zoo** vervuld, om **zoo** onbeschaamd te liegen; men zal zeggen, **hoe durfden** zij het **zoo** uithouden! Ziet het eens in Gehasi, daar hij wist dat zijn heer een profeet was, die niet tevergeefs vraagde, van waar Gehasi? Hij zei: uw knecht heeft noch herwaarts noch derwaarts geweest. Bekijkt eens Judas; de duivel had alle schaamte weggenomen, want hij wist dat zijn Meester goed en heilig was en dat hij zijn aard kende. Let eens op **Achan**; hij had gestolen, gelogen en het verborgen, maar hij houdt het al uit, totdat het lot hem **raakte**, Jos. VII.

2. Daar is die schaamte niet, wiens hart bezet is met zulk een trek tot de zonde! hij heeft zulk een lust tot de zonde, hij moet ze doen zonder vragen naar schande of eere, ja hij is zonder schaamte, als hij de zonde bedreven heeft, Jer. VII, en Zeph. III: 5, de heilige Heere verkeerde in 't midden van hen, maar de verkeerde weet van geen schaamte, zij weigeren schaamrood te worden,

3. Die leven zonder schaamte, die door gewoonheid van zondigen hun hart zoo verhard hebben, dat zij geen slagen voelen, en ze weten van geen zondigen; die noemt God rotsen en keien aangezichten, en Hij zegt er van, zij hebben een hoerenvoorhoofd, zij weigeren schaamrood te worden, Jer. III : 3.

4. Die zijn zonder schaamte, die onder dat getal zijn, waarvan gezegd wordt, **welker heerlijkheid is in hare schande**, Phil. III : 19, die de zonde vrij uitspreken gelijk Sodom, Jes. III : 9, hoe onkuischer hoe stouter, hoe assuranter hoe schooner, Dat is het groote oordeel Gods; daar zijn menschen, die hun heerlijkheid stellen in vloeken ; dat is nog niet sierlijk genoeg, daar moeten **eeden** mede gepaard gaan ; daar zijn er, die hun heerlijkheid stellen in drinken niet alleen, maar zij moeten er helden in zijn, Jes. V : 22.

5. Die zijn niet beschaamd, die zorgeloos en onbekommerd zijn, maar altijd wel tevreden ; zij moeten eten en drinken, en vroolijk zijn, zij moeten wijn uit schalen drinken, zij moeten het vette der lammeren en des olijfbooms hebben, ze zijn vijanden van schaamte, en menschen die nooit een kommerlijk nadenken hebben,

6. Ten laatste, die zijn zonder schaamte, die zoo ver komen dat ze zonder hope zijn, als Paulus zegt, Eph. II: 12, Ze geven het op, daar is voor ons **geen** genade, zeggen ze, wij zullen niet terecht komen, 't is **buiten** hope, Jer. XVIII : 12.

III. Nu het derde; zijn er wel goddeloozen, die eens beschaamd worden, burgerlijken die geen genade hebben? Ja, die zijn er ook, Een, die in onkuischheid leef, of een dief, is wel beschaamd; hij vreest dat hij van 't gerichte betrapt zal worden, omdat hij misdoet, en zich bij de Rechter strafbaar gemaakt heeft; hij is beschaamd, omdat hij zal uitgejouwd worden. Ze zijn wel beschaamd, omdat ze zoovele misdaden, bij den oppersten Rechter strafbaar, begaan hebben.

Dat ziet gij in Achab; hij ging zoo langzaam of hij over zijn voeten niet gaan kon, alsof zijn voeten gebonden waren en of hij mijmerde; en hij strooide assche op zijn hoofd, en deed een zak aan. Zoo zult gij er duizenderlei vinden, die wel eens beschaamd zijn over hun wangedrag.

IV. Nu komt het vierde en laatste stuk, dat is; is alle schaamte een heilige schaamte, is er onderscheid tusschen schaamte van vromen en van natuurlijke menschen? Ja, daar **is** groot onderscheid, zoo groot als er tusschen blanketsel en natuurlijke schoonheid is, Esth. II, elk liet zich blanketten om tot den koning te komen, maar Ester niet, die zocht geen blanketsel. De geestelijke schaamte overtreft **alle** natuurlijke schaamte. Gij zult zeggen, waarin zijn de

vromen in hun schaamte voor God onderscheiden van de natuurlijke menschen? Zij zullen het u zeggen.

1. Eerst, de schaamte is een natuurlijk mensch zoo tegen de borst, hij denkt dat het tot zijne schade en schande zou zijn, hij zou liever den weg van zonde kiezen; waartoe, zegt hij, dit verlies! ik zou er al heel mijn achting door verliezen, waarom zou ik mij zoo vreemd aanstellen voor God en menschen, wat zouden ze van mij denken? Daarom zegt God zoo dikwijls in Zijn Woord, schaamt u, ende worde schaamrood van uwe wegen, gij huis Israëls, als Ezech. XXXVI : 32.

Hoe is 't nu met de vromen? 't Is hun zoo lief, als ze zoo bewerkt worden, 't is hun niet teveel zoolang als ze vlekken van zonden vinden, zijn ze als Efraïm en als Daniël. Welkom, zeggen ze, zulk een genade; Heere, zeggen ze, neem dat niet weg, 't is mij een lieve vriendin, laat ik ze zoolang houden als ik mijzelf als een onreine vinde, Jes. LXIV : 6.

2. Zij is een zondaar niet alleen tegen de borst, maar hij zoekt ze te overwinnen, hij zoekt zoo te leven, dat hij in plaats van schaamte vrijmoedigheid heeft, en als hij daar wat van overwint, hij zou er wel een dankdag over houden, als die Farizeër, Luc. XVIII:11, ik danke U Heere, zeide hij, dat ik niet en ben als andere menschen, en ook niet gelijk deze tollenaar. Meent gij dat hij maar dankte dat hij zoo goddeloos niet was? Hij dankte ook dat hij zoo van verre niet moest staan, en dat hij zijn oogen dorst opheffen. Maar een kind van God, wijkt die schaamte wat en verachttert hij er wat in, naarmate van dat verlies is hij ontsteld; zijn ze er in verachterd, dan zeggen ze als Openb. III: 2, Versterkt het overige dat sterven zoude.

3. Onvrome menschen, die geen genade hebben, wat is hun schaamte verkeerd, daar ze niet over beschaamd moesten zijn, over 't geen dat hun heerlijkheid en kroon is! Gij zult zeggen, wat spreekt gij aldus? Maar ge zoudt ze beschaamd zien, dat ge ze eens op hun knieën vondt, of met een stichtelijk boek, of onder een ontroerende predikatie eens bewogen, als Saul; hij was ook onder de profeten. Als gij ze eens vondt met tranen of onder een stichtelijk discours, daar zouden zij zich over schamen, maar de vromen niet. Zouden die beschaamd zijn, als gij ze eens hoordet bidden, of als ze eens te kerk gaan, of onder en met vromen eens spreken? Neen, dat is een heerlijk werk, Gij slaat mij op mijn harte, zegt een kind Gods, ik ben zoo beschaamd als ik in een gezelschap ben, of als ik eens zal bidden en spreken, mijn hemd kleeft aan mijn lijf, 't zweet breekt mij uit aan alle kanten. Ach!

dat is een groot gebrek en fout, zoekt het te boven te komen, gij hebt geen reden om u te schamen, breekt door, komt het te boven, slaat er uwe hand aan, laat het zweet u uitbreken, zijt gij een gekrookt en zwak rietje, en een rookend vlaswiekje, de Heere zal u niet breken, noch niet uitblusschen, maar God zal met u zijn.

4. Als de zondaar zich schaamt, hij heeft zooveel bemanteling en zooveel vijgebladeren voor zijn schande, hij heeft een kleedje, hij zal 't bedekken. 2 Sam. XVII, zij bemantelden de dingen, die niet recht en waren. Vromen hebben geen deksels voor hun schande, die zijn zoo naakt, die zeggen: Gij kent mij door en door, Heere! waarmede zal ik mij bedekken, Gij zoudt mijn deksel al te smal vinden.

5. Nog een onderscheid dat groot is, dat is, al is de zondaar beschaamd, hij volgt den raad van den Heere Jezus niet op, Openb. III : 18, Ik rade u dat gij van Mij koopt, goud, beproefd komende uit het vuur, witte kleederen en oogenzalve. Zij komen niet koopen kleederen om bedekt te worden voor God en menschen, en oogenzalve opdat zij zouden zien. Een vrome zegt, dat is een goeden raad voor mijn naakte ziele, Heere! wat hebt Gij voor kleederen te koop? Het kleed, zegt de Heere, van Mijne onschuld, van Mijne heilige ontvangenis en geboorte, die bekwaam is om uwe onheilige ontvangenis en geboorte te bedekken; het kleed van Mijn voldoening voor uwe schuld; koopt dat kleed des heils, het kleed van Mijne gerechtigheid, wordt daar al heel en al mede aangedaan, doet aan den Heere Jezus Christus, Rom. XIII : 14. Wat nog? het kleed van dankzegging en blijdschap, het gewaad des lofs voor een benauwden geest, Jes. LXI : 3. Wat nog? het kleed van den nieuwen mensch, doet dat aan en komt te voorschijn als een veranderd mensch. Nog eens, doet het wapenrokje aan, dat Ik aan al mijne kinders geve, de geheele wapenrusting Gods, Eph. VI : 13. Daar zal dan op volgen het kleed der heerlijkheid. Rust niet, voor dat gij, als ge ontslapen zult zijn, witte kleederen moogt aantrekken, die gewasschen zijn in 't bloed des Lams. Dan zult gij met dat kleedje der heerlijkheid overkleed worden, opdat ge niet naakt gevonden moogt worden, 2 Cor. V : 3. Wij wilden wel met dat heerlijke overkleed bekleed worden. Geliefden, dat is evenals de Hoogepriester, die opgeschikt wierd met zijn onderkleederen, en dan kreeg hij nog een sierlijk overkleed. Volgt dien raad op, koopt die kleederen, en dan zult gij in eeuwigheid niet beschaamd worden, voor duivelen, noch voor menschen, noch voor God.

6. Een zondig mensch mag in zijn schaamte staan de eene weke, en komt de andere weke, dan is hij 't weer te boven, dan is hij weer

lachachtig, kluchtig, ijdel, hij laat zijn **geheelen** geest uit. Ziet eens Achab, hoe beschaamd stond hij voor **Elia!** daarna is hij weer kluchtig en wil ten krijge trekken, hij staat up om te eten en te drinken, en hij keert tot zijn vorig leven weder. Maar is een vrome beschaamd geweest, hij is zwijgende, hij is niet lachachtig noch kluchtig, hij zegt niet, eens beschaamd is genoeg. Een kind **Gods** ligt **zoo** gaarne in zijne **schaamte**, hij zoekt **zoo** een gestalte te houden tot zijn **doodbed** toe.

Daar hebt gij onze vier stukken, die wij dachten in uw schoot te leggen; gij kunt er uw gebruik van maken, als het u lust. Hoe ver zijn **Gods** kinderen van' hetgene **wij** prediken! herstelt u, sluit uw binnenkamer toe, en vernedert u voor den Heere. Zegt gij, ik **durve** mij de genade niet toepassen, veel minder de heerlijkheid, ik ben een slecht, vuil schepsel; uw leven is er evenwel niet **in**, betert u, weest beschaamd. Daar hadden wij u toe op te wekken, en dan zullen wij een **levend** kenteeken tien of **twaa**ll geven, daar gij aan zult kunnen weten of gij die rechte geestelijke **schaamte** hebt, dat geen natuurlijk werk is. Dan zullen wij er u eens voor roepen, en zeggen, legt dat in 't binnenste van uw gemoed ; al **zijt** gij een **gekrookt** rietje en een **rookend** lemmet, God zal u zegenen, en Hij zal het aankweken, totdat Hij zal zeggen: heft uw hoofden op omhoog, gij hebt **zoolang** gedrukt gegaan. Nu, ik wensch dat de Heere dit aan ons zegenen zal, tot Zijne eere, om Zijns Zoons wille, Amen.

ZEVENTIGSTE PREDIKATIE

OVER MATTH. XII: 20, 21,

Waarin :

- I. Een opwekking aan vromen en **onvromen** tot die heilige **schaamte**.
- II. Een vrage aan vromen en onvromen, bezit gij die geestelijke Evangelische **schaamte** ?
- III. Twee hulpmiddelen voor die zeiden dat zij het misten.
- IV. Een **gemoedelijk** woord tot de gekrookte rietjes.

Wij lezen van de melaatschen, Lev. XIII. Wat was een melaatsche? Een vuil, walgelijk, leelijk schepsel; hun leden waren als verrot door de droge of etterige schurftigheid; zij moesten voor den Priester gesteld worden, die moest zien wat hun scheelde; als de Priester hen gezien had, wat geschiede er dan, als hij hen melaatsch verklaard had?

1. Eerst, **zoo** moesten zij met verscheurde kleederen gaan, **zoodat** elk zag wat hun scheelde.

2. Zoo moeten zij blootshoofds gaan, zoodat zij hun schurftigheid niet bedekken konden, maar elk zag hun leelijke tronie.

3. Zij moesten alleen wonen, zij mochten in geen steden of dorpen wonen, al was 't een koning Uzzia, 2 Chron. XXVI, en een Mirjam, zij moest buiten het leger, Nm. XII, gelijk ais die melaatschen, die buiten de poort van Samaria waren, 2 Kon. VII.

4. Als iemand te dicht bij hen kwam, zoo moesten zij uitroepen: onrein, onrein, wijkt, hier is een onreine, komt niet te dicht bij mij, opdat gij niet besmet wordt.

5. Zij moesten van den godsdienst blijven, 2 Chron. XXVI, de koning wierd afgesneden van den godsdienst.

6. Zij moesten de bovenste lip bewinden, en daar een pleister op leggen, tot een teeken van hun plage, en opdat elk het zien zou. Wat wilden zij daarmee te kennen geven? Ik ben stom, ik heb niet in te brengen, ik mag niet spreken.

Waarom wilde God dat zij die 6 dingen zouden doen? 1. Opdat anderen het kennen zouden. 2. Opdat zij hen zouden mijden. 3. Opdat zij de hand zouden op den mond leggen, en rouwe voor God en menschen toonen.

Als God een mensch aan hemzelven ontdekt, en inleidt in zijne geestelijke melaatschheid, dan geschieden al die dingen aan hem. **o** Hoe gaat het wel met hem?

1. Hij zou wel willen alleen wonen, hij kiest een eenzame plaats, hij zou wel willen tegen anderen zeggen als Matth. VIII: 8, Ik en ben niet waardig dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen, gelijk als hetgeen wij daar zongen door Gods voorzienigheid uit Ps. CII: 5, 6.

2. Hem wordt wel niet verboden van de vergadering te blijven, maar komt hij er in, zoo is er geen leelijker schepsel in zijne oogen als hij. Ais anderen zeiden, zit hier onder aan mijne voetbank, of gaat, staat hier of ginder in een hoek, hij zou het doen:

3. Hij gaat ais met gescheurde kleederen, hij heeft niet veel pronk in het oog, neen, het zal 't hem zoo wel doen, al is 't wat slechter als anderen. Al scheurt hij zijn kleederen niet, hij scheurt zijn harte, Joël II: 13. Al scheurt hij zijn kleederen juist niet, hij kleedt zich met minder kleederen.

4. De melaatschen gingen blootshoofds; zoo is 't ook zij willen ook hun melaatschheid niet bedekken, maar zeggen als Ps. XXXII : 5, Mijne zonde make ik U bekend, en mijne ongerechtigheid bedekke ik niet, want die zijne overtredingen bedekt, en zal niet voorspoedig zijn, maar die ze bekent, ende laat, zal barmhartigheid verkrijgen, Spr. XXVII: 13.

5. Zij zouden elk wel waarschuwen en zeggen, wat komt gij bij

mij doen, die zoo besmet ben met vleesch en bloed? wat komt gij bij mij, zondig mensch, in wien geen goed woont, Rom. VII: 18, Ik zal u misschien kwaad doen.

6. De melaatschen hadden een teeken van rouwe, dat vertoonde, dat zij hun melaatschheid niet weg konden krijgen; dezen zeggen ook, het berouwt mij zoo, dat ik zoo geestelijk melaatsch ben. Zij zijn zoo gewillig om gedurig in geestelijke schaamte te staan, ze doen't zonder uitstel en spoedig. Als ze bedroefd zijn naar God, 't is geen gedwongen werk, 't zijn geen afgeperste tranen, maar 't zijn tranen, die zoo gewillig komen, gelijk als het water uit eene fontein vloeit, 2 Cor. VII: 10; ze zijn uitermate treurig, omdat zij God door de zonde verloren hebben; op elke zonde staat als geschreven, zij hebben mijnen Heere weggenomen, Joh. XX: 13, en Hoogl. V: 6, Mijn Liefste is geweken, Hij is doorgestaan. Het verlies van een vriend kan men door tranen niet wederkrijgen, maar verliest gij God, een heilige droefheid doet Gods tegenwoordigheid wederkomen, dan komt de Heere weder, Hoogl. III en V. Absalom had geen rust, voor dat hij zijns vaders aangezichte zag, zoo is 't ook hier; och zegt zoo een ziele, Uw aangezichte zou met mij moeten medegaan om mij gerust te stellen, Exod. XXXIII: 14. Ja zij treuren spoedig. Zij zeggen niet, die heilige schaamte moet uitgesteld worden, totdat ik mijn testament make, of totdat ik ga sterven, maar zij vreezen dat ze dan, al was 't dat ze met Ezau den zegen zochten, ze niet zouden vinden, en zij zeggen als Luc. VI: 21, Zalig zijt gij die nu weent. Zij willen geen een dag uitstellen, want ik weet niet, zeggen ze, of ik den dag, daar ik het naar uitstellen zou, beleven zal. Boven dat is 't zoo een gestadig treuren; zij zeggen, als Klaagl. II: 18, Laten de tranen van onze oogen afvlieten dag ende nacht, als eene beke; en geeft uzelfen geen ruste, uwen oogappel en houde niet op. Zonder weekheid en goddelijke droefheid, zeggen ze, kan ik niet leven. Daar is niet een dag wel geleefd, als ze niet in die heilige schaamte geleefd hebben; zij leven niet wel, als zij zonder dezelve zijn. Nog eens, de melaatschen moesten hun bovenste lip bewimpelen en beschaamd en stom staan, als die niets in te brengen hadden; zoo gaat het ook met een ziele, als God haar aan haarzelfen ontdekt, en zij in hare schaamte staan voor God, voor dat heilig Wezen. Heere! zeggen ze, ik ben zoo een vuil mensch. Of het dan een cederboom is of een gekrookt rietje, al de heiligen zult gij daarmede bezet vinden.

Wij wilden daar in dezen morgenstond wezen, en met deze derde predikatie daarover zullen wij dat kenteeken van de heilige schaamte sluiten. Daar wij eerst in zullen zoeken op te wekken vromen en

onvromen tot de heilige schaamte. Dan zullen wij er de vromen bijroepen, en zeggen: bezit gij het; en tot de onvromen: geniet gij het, is zij geestelijk en Evangelisch? Dan wilden wij, als iemand zegt: ik heb ze niet, hem een hulpmiddel of twee geven. Eindelijk zullen wij een gemoedelijk woordje tot de gekrookte rietjes spreken. Ik zeg

I. Eerst wilden wij elk tot die schaamte roepen.

II. De vromen vragen, bezit gij ze recht, en de onvromen ook.

III. Zullen wij u een paar middeltjes aan de hand geven tot uw bestiering, hoe ze te verkrijgen.

IV. Een gemoedelijk woordje tot de gekrookte rietjes spreken, en hun een vrage of twee doen.

I. Wat het eerste aangaat: gij zult zeggen, waarom dringt gij zoo aan tot schaamte? Och! daar hebben wij eenige reden toe.

1. Eerst, weet gij dan niet dat het Gods last is? Die zegt niet alleen, bekeert u, geloofd, wees blijde, maar dat is ook Mijn bevel uit den hoogen hemel, schamet u, ende wordet schaamrood, Ezech. XXXVI : 32. Durft gij en ik, arm wormpje, nietig menschje, daartegen oprijzen? Dit gebod is immers niet zwaar, 1 Joh. V : 3. Is het niet billijk? Ja, het betaamt alle menschen, en men moet er van zeggen, of 't goddeloozen of vromen zijn, dat 't hun sieraad is; gehoorzamen is beter dan slachtoffer, 't is beter als al de godsdienst uitwendig, 1 Sam. XV : 22. Wat een oneere is de ongehoorzaamheid? als een kind zegt: ik wil niet gaan? 't Is de zonde van afgoderije en beeldendienst, want daar staat uitdrukkelijk: wederspannigheid is een zonde der tooverij, ende wederstreven is afgoderij en beeldendienst, 1 Sam. XV : 23. Wat een schrikkelijk gevolg heeft zij? De toorn Gods blijft op de ongehoorzamen, Joh. III : 36; en 2 Thes. I : 8, de Heere zal met vlammenden vure wrake doen over degenen, die den Evangelio ongehoorzaam zijn. Durft dan een vrome en onvrome ongehoorzaam zijn? Hij mag niet, met geen gedachten.

2. Zoudt gij niet gaarne die heilige schaamte hebben, daar het is een kenteeken van genade? De Apostel zegt, versiert u met schaamte, daar eertijds de heilige vrouwen haar mede versierden, 1 Tim. II : 9. En wij mogen er wel bijvoegen, al de heilige mannen. Efraïm had zoo wakker geen genade, of hij was beschaamd en schaamrood, Jer. XXXI : 19.

3. Hoe gaarne zoudt gij op uw ziek- en doodbed een teekentje van genade hebben! Ik geloove dat gij er naar snakken zoudt. Wel kinderen van God, zijt gij beschaamd voor God, 't is een teeken dat gij genade hebt. Hiskia, wat zocht hij naar een teekentje van zijn genade, als hij die boodschap kreeg, dat hij sterven zou; en wederom, toen hij de boodschap kreeg, dat hij op zou komen,

zocht hij daar een **teeken** van te hebben. Wat is iemand gezet om een **teeken** te hebben van het winnen van een proces?

4. **Zoo** gij onbeschaamd wordt, dat gij niet vraagt naar **eere** noch schande, wat **zijt** gij dan voor **een** schuim van een mensch! Hoort wat God zegt, Jer. VI : 15, Zijn zij beschaamd, omdat zij gruwel bedreven hebben? Ja zij schamen zich in 't minste niet, weten ook niet van schaamrood te maken; daarom zullen zij vallen onder de vallenden, ter tijd als Ik ze bezoeken zal, zullen ze struikelen, zegt de Heere. En dan zijt gij van dat volk, die hare heerlijkheid in hare schande stellen, in niet te bidden, niet te lezen, zich niet schamen, Phil. III : 19. **ô!** Gij stelt uwe schande in 't geen u heerlijk maakt, dat is, in een boek in uwe hand te nemen en eens te treuren.

5. Die zoekt beschaamd voor God te zijn, 't is zulk een bevallige schoonheid, en dan zegt God: gij **zijt** mij een troetelkind, Jer. XXXI : 20. God doet gelijk als een vader en moeder ; zouden zij zich over hun kind niet ontfermen, dat daar in z'n schaamte voor hun **knieën** zonk? Dan noemt God u Ruchama, dat is ontfermde, Hos. 1: 12. Dan zegt Hij, gij hebt Mij het **herte** genomen met een van uwe **oogen**, Hoogl. IV : 9. Zoudt gij dan niet gaarne bij den Heere wel staan?

6. Het is **zoo** nuttig. Wat klemt dat **op** het harte van den Heere, als een volk op een vast- en biddag **zoo** beschaamd staat gelijk als **Esra IX**, **Neh. IX**, **Dan, IX**. Ik zeg nog eens, 't is **zoo** nuttig. Ach, zei de Heere Jezus, nu durf gij naar **uzelven** niet zien, en niemand is er die u hulpe aanbiedt, nu zal Ik het doen. In Hem is volheid van al uw gebrek. Het is **zoo** nuttig, als bleek in den tollenaar, want die man ging gerechtvaardigd naar zijn huis, Luc: XVIII : 14.

7. Beschaamdheid doet den duivel wijken; dan zegt hij : ik ben de ziele kwijt, laat ik het maar opgeven, ik kan daar geen voordeel meer op krijgen ; gelijk die man, als in zijn schaamte lag, 1 Cor. V en 2 Cor. JI. De duivel kan er dan geen avancement meer op hebben.

8. **Zoo** gij hier in uw schaamte staat, **zoo** zult gij in 't oordeel niet beschaamd staan; hoe meer hier beschaamd, hoe minder hierna. Die heilige schaamte is hier ten **deele**, en de volmaking zal in de verdwijning bestaan. Dan zal 'de allerliefste Heere zelf zeggen: nu moogt gij uwe hoofden opheffen, gij hebt uw part en deel al gehad op de wereld, daarom zult gij nu niet beschaamd **staan**.

9. God roept u tot schaamte. **Zoo** gij ze in uw leven niet krijgt, **zoo** zult gij ze 'hierna niet krijgen, en niemand zal met zulke roode kaken in het oordeel staan, als die hier die heilige schaamte missen. **Die** in den hemel woont, zal u dan **belachen**, en dan zal God zeggen: daar staat nu dat schepsel, dat **zoovele** valsche gronden lei, en dan zult. gij wel willen ingaan, maar niet kunnen, ja, dan zal de Heere

lachen als uwe **vreeze** komt, en zeggen, gij **meene** met een lampe van belijdenis in te gaan zonder genade in uw hart, gij waart onachtzaam, gij weigerde schaamrood te worden, maar nu zult gij eeuwig beschaamd staan.

10. In de zonde is genoeg om beschaamd te staan. Wat maakt een mensch op de wereld beschaamd? Dat hij een dief is, een verkwister, een bedelaar, een ondankbare. **ô** Dat al is in de zonde ; die maakt hem vol schuld, die zet hem in de armoede, die maakt u tot een dief, en steelt God af de eere van Zijne alwetendheid, heiligheid en diergelijke.

Geliefden, die tien dingen moesten klemmen, legt ze eens alle tien op uw harte, en ziet of gij ze kent.

II. Nu hadden we het tweede stuk. Kinderen **Gods**, wat zegt gij van uzelf, hebt gij 't ooit **zoo** gevoeld? Wij hebben u tevoren onderricht gegeven, gij zult niet gerust zijn, of gij moet in uw schaamte gestaan hebben, en zij moet waar, geestelijk en Evangelisch zijn. Zegt gij, ik heb wel beschaamd voor den Heere geweest, en ik **ben** 't nog wel ; ik vrage u, is zij wel heilig, geestelijk en Evangelisch geweest? Zegt gij, ik versta dat niet, wij zullen het u doen verstaan, Wanneer is 't een Evangelische, geestelijke schaam te ?

1. Eerst, dan, als God **u** in uw schaamte stelt, dat gij **zoo** evenwel in uw vuile kleederen voor Zijn aangezichte verschijnt, zoodat ge zegt, Heere! ik kan niet van U afblijven, ik stel mij in mijn leelijkheid voor Uw heilig oog, als **Zach.** 111: 1-3, die man Jozua stond in zijn vuile kleederen voor God. Dat is 't eerste, zij blijven voor God staan.

2. Ook blijven ze van binnen **zichzelf**en wat bekijken, en zij zeggen tegen hun ziele, rijst er al schaamte in **u** op? En dan komt **zoo** particulier uw zonde en uw leelijkheid u voor, of ze u iemand **zeide**. Dan gaat gij in uw harte, en gij zegt: vindt gij dat ge u al schaamt, over uw verstand, over uw wil, over memorie, over de zonden **van** uw spreken zwijgen, gezelschappen, eenzaamheid? Rijst het al op in u, zoodat gij uzelfen zeer walgelijk ziet; voelt ge dat ge daarover beschaamd wordt ?

3. Ik kan nog niet weggaan, Heere! al voel ik het op mijn hart zinken, dat ik het alleronwaardigste schepsel ben, Daar staan zij voor God, als **Matth.** VIII : 8, Ik ben niet waardig dat Gij tot mij zoudt inkomen, en **Luc.** XVIII : 13, ach ik sta van verre, en **Luc.** V : 8, wat **zoudt** Gij bij mij doen, Heere! gaat uit van mij, want ik ben een zondig mensch.

4. Zij blijven staan voor God totdat zij beginnen te smelten in liefde, Ik ben, zeggen ze, zulk een onwaardig en zondig mensch, ik ben maar eeuwige schande waardig, ik ben niet waardig dat Gij mij **eenige wel-**

daad bewijst, maar wat hebt Gij evenwel al aan mij gedaan, ik kan het niet tellen ! Luc. VII, die vrou had veel lief, zij stond **achter Christus**.

5. Zij blijven voor God staan, ziende God met het pardon in Zijne hand, en ze staan met de sententie des doods in hun harte, en in hun hand, en met de tranen in hun oogen. Och **Heere!** zeggen ze, dat Gij mij wegwierp van Uw aangezichte, Gij **zoudt** rechtvaardig zijn in Uw spreken, en rein in Uw richten, Ps. LI: 6. Gij **zoudt** zeer rechtvaardig zijn, dat Gij in mijn kommer tot mij zei : gaat weg van Mij, gij **vervloekte**, in het eeuwige vuur, Matth. XXV : 41.

6. Komen er slagen, zij billijken God zoo, en zij zeggen: **ach** Heere, hoe bang valt het mij en hoe zwaar, maar het is **zoo** heilig. **Micha VII** : 9, Ik zal des Heeren gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd.

7. Och Heere ! zeggen ze, ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet open doen, ik zal **zwijgen**, Ps. XXXIX: 10. Zegt gij, Heere! Ik heb geen lust aan zulk **eenleelijk** schepsel, hier ben ik, het zal hard voor mij zijn, maar rechtvaardig aan Uwe zijde, is het tut verkrijginge van Uwe eere, ziet, hier ben ik, wat za! ik meer spreken of roepen tot den Koning, ik en mijns vaders huis zijn niet als lieden des doods,

8. Dan zeggen ze, ei Heere ! laat ik hier niet in mijne schaamte staan gelijk een misdadiger voor zijn rechter, maar als een kind voor zijn ouders. O dat scheelt veel, de schaamte van een misdadige of van een kind ; een kind heeft hope van gunst te verkrijgen. Daar staan zij dan in hun schaamte als een kind, en zij zeggen, 't is of er eenige hope van ontferming komt.

9. Ten laatste, zij kunnen niet weg, of zij moeten eenige hope van verzoening voelen in Christus, ze kunnen niet weg voor dat ze in hun gemoed en consciëntie een teekentje van verzoening **voelen**.

Ziet, dan is zij geestelijk en Evangelisch ! Wat zegt nu uw gemoed ? gij hebt de dingen gehoord, de drang tot de **heilige** schaamte en wanneer zij Evangelisch is, maar wat zegt uw harte, kent gij het ? Gij moogt niet zwijgen, als gij voor God komt, legt uw harte dan blank. Heugt gij het, waar en hoe? kent gij de plekjes, en weet ge wat er al omging, en wat er altijd omgaat?

III. Och! zal iemand zeggen, ik heb ze niet, ik wou dat ik ze had, ik zie dat het als een stuk van een granaatappel is tusschen de slaap van iemands hoofd, maar hoe kom ik er aan? Dat is ons derde stuk, om een paar middelen aan de hand te geven tot het bekomen van die geestelijke, heilige, Evangelische schaam te.

1. Eerst, staat **veel** in 't **gezichte** van uw **leelijkheid** in uw **doen** en laten, in uw spreken en zwijgen, als David, Ps. LI: 5, Mijne zonde is steeds voor mij. Wij weten geen naam genoeg uit te vinden om de

leelijkheid van de zonde uit te drukken. Gods Woord heeft er vele uitdrukkingen van, slangen en **adderengebroidsels** en diergelij **ke**.

2 Het tweede middel is, bidt God om in uw schaamte te staan, om beschaamd te worden. Ik weet niet of gij er wel om gebeden hebt. Gij bidt wel om bekeering, om **geloof**, om verzekering, maar bidt gij om die genade ook wel? Een mensch is daar te hoovaardig toe. Heeft iemand wijsheid benoodigd, dat hij ze van God **begeere**; heeft iemands kind een visch of brood noodig, de vader weigert het hem niet; als gij om die schaamte badt, God zou ze u wel geven.

Ik herhaal het en zeg: 1. Leeft alle dagen in 't **gezichte** van uw **leelijkheid**. 2. Bidt alle dagen **om** die heilige schaamte. Wij zullen u niet te veel bezwaren, dat zijn twee middelen.

IV. Nu het laatste stuk. Wij hebben een gemoedelijk woordje tot de gekrookte rietjes. Wat zegt gij, die eerst op den weg gekomen **zijt**? Werkt gij zoo niet? Ik geloove dat gij het niet ontkennen kunt. Het **allerkleinste** kind Gods is er dikwijls meest in bedreven. De tollenaar was geen sterk kind Gods, en hij was er geen vreemdeling van. Krijgen er de sterken wat van, het smaakt hun. Gekrookte rietjes, die **zoo** dikwijls twijfelt, moet gij niet zeggen, ik ben beschaamd? Wat zou dat anders te kennen geven, uw van verre staan, uw handen op uw **aangezichte** te **leggen** om het te bedekken met uw hoofd als tusschen uwe knieën te leggen? Wat beduidt dat bleek en dat rood zien door malkander, dat door malkander verwisselen, en dat **zoo** onverwacht? Dat van verre staan, en dat pleiten met de woorden van **Ezra**, ik durve mijne **oogen** niet opheffen? Spreekt toch niet tegen uw eigen harte, gij hadt dat van **nature** niet. Wij moeten u gemoedelijk aanspreken, en zeggen: dat het een **teeken** is, dat gij uit de **nature** tot de genade zijt overgegaan. Het is een **teeken**, dat de Heere Jezus Zijn hand aan u houdt, dat Hij het gekrookte rietje niet breekt, dat Hij u brengen zal daartoe, dat gij in Zijnen Name zult hopen. Geloof het dat het een **teeken** is, dat gij in dood en oordeel overwinnen **zult**, en gaat voort en **zijt** kloekmoedig.

Daar hebben wij met uwe aandacht het zevende **kenteeken**, de heilige schaamte afgehandeld. Daar ligt onze stoffe van dit jaar afgehandeld. Het **jaar** loopt ten einde, Wij hebben heden de zeventigste predikatie afgehandeld. **Zoo** wij 't leven, zullen wij een ander **kenteeken** weder beginnen in 't toekomende. Ik hope, dat de Heere dit aan mij en aan u zegenen zal, tot Zijne **eere**, om Zijns Zoons wille, Amen.